

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ**

Αθήνα, 28 Απριλίου 2009

Αριθ. Πρωτ.: οικ. 11328/09

Ταχ.Δ/ση: Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ.Κώδικας: 10563 Αθήνα

Προς: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Ερώτηση Βουλής

Σε απάντηση της αριθ. 17578/10.4.2009 Ερώτησης που κατατέθηκε από το Βουλευτή κ. Δημήτριο Ανδρουλάκη, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Βασική προτεραιότητα της μεταναστευτικής πολιτικής που ασκείται από το Υπουργείο μας, αποτελεί η προστασία των τέκνων των μεταναστών που διαμένουν στη χώρα μας και η ομαλή ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία.

Για τα τέκνα των υπηκόων τρίτων χωρών, η Χώρα μας έχει θεσπίσει ένα πλέγμα ιδιαίτερα ευνοϊκών ρυθμίσεων, που υποστηρίζει τη νόμιμη διαμονή και την κοινωνική τους ένταξη στην ελληνική κοινωνία και αποδεικνύει την ευαισθησία της πολιτείας στα θέματα της προστασίας των παιδιών, της ενότητας της οικογένειας και της συμμετοχής των οικονομικών μεταναστών στις δραστηριότητες της ελληνικής κοινωνίας.

Ειδικότερα για την είσοδο και διαμονή των μελών οικογένειας υπηκόων τρίτων χωρών εφαρμόζονται κατ' αρχήν οι ρυθμίσεις του Π.Δ.131/2006, με το οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία ΕΕ 2003/86/ΕΚ. Με βάση τις ρυθμίσεις του παραπάνω Π.Δ., τα ανήλικα παιδιά μπορούν να λάβουν άδεια διαμονής είτε εισήλθαν στη Χώρα ύστερα από αίτηση του συντηρούντος γονέα είτε γεννήθηκαν στην Ελλάδα. Μάλιστα με το άρθρο 13 του ν.3536/2007 απαλλάχθηκαν όλα τα ανήλικα παιδιά από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου, ενώ με το προϋφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο ο συντηρών γονέας είχε υποχρέωση καταβολής παραβόλου για τα ανήλικα παιδιά από το 14^ο έτος της ηλικίας τους και άνω. Από τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους μέχρι το 21^ο έτος της ηλικίας χορηγείται αυτοτελής άδεια διαμονής, η οποία παρέχει στους κατόχους το δικαίωμα είτε να σπουδάζουν είτε να εργάζονται, χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης (κ.ν.α. 1356/21.1.2009, ΦΕΚ 53 Β'). Η άδεια αυτή μπορεί να ανανεωθεί για έναν από τους λόγους του ν.3386/2005, μάλιστα εάν ανανεωθεί για σπουδές, μετά το πέρας των σπουδών μπορεί να χορηγηθεί εκ νέου αυτοτελής άδεια διαμονής για ένα έτος προκειμένου να παρασχεθεί στους ενδιαφερόμενους ο χρόνος να αναζητήσουν εργασία.

Επίσης με πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 40, παρ.4β του ν.3731/2008) προβλέφθηκε ότι η διαμονή των ανήλικων τέκνων που γεννιούνται στην Ελλάδα από νόμιμα διαμένοντες στη χώρα γονείς, καλύπτεται για όλο το χρονικό διάστημα μέχρι την έκδοση άδειας διαμονής και σε κάθε περίπτωση μέχρι την ενηλικίωσή τους από την άδεια διαμονής του συντηρούντος.

Ακόμη εάν τα τέκνα έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα, οι γονείς τους εξακολουθούν να διαμένουν στη χώρα μας και έχουν διανύσει την πρωτοβάθμια και γυμνασιακή εκπαίδευση, μπορούν μετά τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους της ηλικίας τους να υπαχθούν στο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος κατά παρέκκλιση της διαδικασίας, των προϋποθέσεων και των κριτηρίων της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 40, παρ.7 ν.3731/2008). Σε κάθε περίπτωση μετά το 21^ο έτος της ηλικίας τους, μπορούν να λάβουν άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας, με μόνη ουσιαστικά προϋπόθεση τη συμπλήρωση δεκαετούς νόμιμης διαμονής στην ελληνική επικράτεια, η οποία τους παρέχει να παραμείνουν στην Ελλάδα είτε για σπουδές είτε για μισθωτή εργασία είτε για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας χωρίς την υποχρέωση λήψης οποιασδήποτε άλλης έγκρισης και ανανεώνεται ανά δεκαετία (άρθρο 39, παρ. 1 ν.3731/2008).

Επιπρόσθετα τα τελευταία χρόνια θεσπίστηκαν διατάξεις για τη νομιμοποίηση υπηκόων τρίτων χωρών με ιδιαίτερη μέριμνα για τα θέματα προστασίας των ανήλικων και ενότητας της οικογένειας. Συγκεκριμένα με τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 91 του ν. 3386/05 προβλέφθηκε η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής στα τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών που εντάχθηκαν στις ίδιες διατάξεις, με μόνη προϋπόθεση τη συμβίωση με τους γονείς τους. Με την παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 3536/07 δόθηκε η δυνατότητα νομιμοποίησης, μεταξύ άλλων, των τέκνων που γεννήθηκαν στην Ελλάδα πριν την 31.12.2004 καθώς και των τέκνων που ενεγράφησαν σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πριν την 31.12.2004 και συνεχίζουν να φοιτούν. Ακόμη με την αριθμ. 11702/23.06.2006 Κ.Υ.Α. προβλέφθηκε η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής α) στα ενήλικα τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών, τα οποία φοιτούσαν σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και είχαν συμπληρώσει διετή φοίτηση σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα οποιασδήποτε βαθμίδας, β) στα ενήλικα τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είχαν συμπληρώσει τριετή φοίτηση σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τα οποία έχουν αποφοιτήσει και διέμεναν έκτοτε στην Ελλάδα και γ) στα ανήλικα τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών που φοιτούσαν σε οποιαδήποτε βαθμίδα και οι γονείς τους διέμεναν νόμιμα στην Ελλάδα. Στις παραπάνω περιπτώσεις ήταν δυνατή η νομιμοποίηση των υπηκόων τρίτων χωρών ακόμη και εάν αδυνατούσαν να προσκομίσουν διαβατήριο, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών ή καταστάσεων που επικρατούν στη χώρα τους. Τέλος με τη διάταξη του άρθρου 40, παρ.5 του ν.3731/2008 όλα τα ανήλικα τέκνα που είχαν λάβει μία άδεια διαμονής και δεν την ανανέωσαν, έχουν δυνατότητα να την ανανεώσουν σήμερα.

Ειδική μνεία θα πρέπει να γίνει στην έκδοση των παρακάτω κοινών υπουργικών αποφάσεων με τις οποίες ρυθμίστηκαν ειδικότερα προβλήματα:

α) Της κ.υ.α. 22467/14.10.2008 (ΦΕΚ.2208/Β'), με την οποία παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής σε ανήλικους στους οποίους έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα με απόφαση του Δικαστηρίου ανηλίκων, η οποία ανανεώνεται μέχρι την άρση των αναμορφωτικών ή θεραπευτικών μέτρων και σε κάθε περίπτωση μέχρι τη συμπλήρωση του 21^{ου} έτους της ηλικίας τους. Στις περιπτώσεις αυτές είναι δυνατή η κατάθεση της σχετικής αίτησης, ακόμη και όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας αδυνατεί να προσκομίσει ισχύον διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο.

β) Της κ.υ.α. 13096/20.6.2007 (ΦΕΚ 1263 Β'), με την οποία παρέχεται η δυνατότητα υπαγωγής στις ρυθμίσεις του ν.3386/2005 σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διέμεναν, νομίμως, στην Ελλάδα για λόγους οικογενειακής επανένωσης και αναχώρησαν από την Χώρα για φοίτηση σε Α.Ε.Ι του εξωτερικού ή για την εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων στην χώρα τους.

Πέραν των ανωτέρω, έχει προβλεφθεί η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής βάσει των οριζομένων στις διατάξεις του άρθρου 44 παρ. 1γ του ν. 3386/05, τόσο σε ανήλικους όσο και σε ενήλικους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι φιλοξενούνται σε ιδρύματα και σε νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού. Η ανωτέρω άδεια διαμονής ανανεώνεται μέχρι να τερματισθεί η ως άνω φιλοξενία τους και στη συνέχεια, μπορεί να ανανεωθεί για έναν από τους λοιπούς λόγους που προβλέπονται στο νόμο. Παρέχει δε στον υπήκοο τρίτης χώρας πρόσβαση στην μισθωτή απασχόληση και στην παροχή υπηρεσιών ή έργου.

Τα παραπάνω, μόνο έλλειψη ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών δεν συνιστούν, αφού για πρώτη φορά λαμβάνονται μέτρα προστασίας για τα παιδιά των μεταναστών και προωθούνται ρυθμίσεις που απουσίαζαν επί σειρά ετών από το νομικό μας πλαίσιο, οι οποίες, αποδεικνύουν το έμπρακτο και ειλικρινές ενδιαφέρον της Κυβέρνησης για τη δεύτερη γενιά μεταναστών.

Ειδικότερα σε σχέση με το θέμα της πολιτογράφησης, θεμελιώδες ζήτημα για τη χώρα μας είναι η ενσωμάτωση και όχι η αφομοίωση των μεταναστών, και εκ του λόγου τούτου επιλέχθηκε, στην παρούσα φάση, η παροχή ασφάλειας δικαίου και δομών υποστήριξης και ενθάρρυνσης της πλήρους ένταξης των μεταναστών δεύτερης γενιάς, κρίνοντας, σε κάθε περίπτωση, ότι η χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας, θα πρέπει να βασίζεται στην ελεύθερη βούληση όσων το επιθυμούν. Σε κάθε περίπτωση το θέμα αυτό εξετάζεται χωρίς δογματικές αγκυλώσεις.

Άλλωστε, το ελληνικό δίκαιο, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το γεγονός της διαμονής στην επικράτεια του ελληνικού κράτους μεταναστών δεύτερης γενιάς και στοχεύοντας στη διευκόλυνση των διαδικασιών πολιτογράφησης τους, προβλέπει στις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3284/2004, ότι στις περιπτώσεις αλλοδαπών που έχουν γεννηθεί και κατοικούν συνεχώς στην Ελλάδα και επιθυμούν να

αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια, δεν απαιτείται, η συνδρομή καμίας χρονικής προϋπόθεσης, ως δοκιμαστικής περιόδου, ενώ με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 του ν.3284/2004, όπου επικουρικά υιοθετείται η αρχή του εδάφους προκειμένου να περιορισθεί το φαινόμενο των ατόμων χωρίς ιθαγένεια (απάτριδες), την ελληνική ιθαγένεια αποκτά και το άτομο που γεννήθηκε σε ελληνικό έδαφος, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποκτά αυτοδίκαια την ιθαγένεια άλλης χώρας.

Προς επίρρωση δε των ανωτέρω, κατά τη διαδικασία απόδοσης της ιθαγένειας με γνώμονα την ένταξη και τους δεσμούς των ενδιαφερομένων με την ελληνική κοινωνία, η συνδρομή στο πρόσωπο του αιτούμενου στοιχείων, όπως αυτά της γέννησης και της μακροχρόνιας διαμονής του στη χώρα, καθώς και της φοίτησής του στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι από τα γεγονότα που αναμφίβολα, συνεκτιμώνται θετικά από την πενταμελή επιτροπή πολιτογράφησης, η σύσταση της οποίας προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν.3284/2004 και συνηγορούν στην διακρίβωση της ύπαρξης στο πρόσωπό του ισχυρών δεσμών με τη χώρα.

Επιπρόσθετα, αποτελούν στοιχεία, τα οποία, κατά τη διαδικασία της συνέντευξης που πραγματοποιείται από τη εν λόγω επιτροπή με τον ενδιαφερόμενο, προκειμένου να διαγνωσθεί η επαρκής γνώση της ελληνικής ιστορίας, και πολιτισμού καθώς και το ήθος και η προσωπικότητα του αιτούντος την πολιτογράφηση, βοηθούν στην τελική συνολική αξιολόγηση της προσωπικότητας και της ενσωμάτωσης του ενδιαφερομένου στο ελληνικό περιβάλλον.

Σε κάθε περίπτωση πάντως και δεδομένου ότι η απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας, ως έννομη κατάσταση, που δημιουργεί περαιτέρω δικαιώματα και υποχρεώσεις, είναι ένα ζήτημα εξαιρετικής σπουδαιότητας, το σχετικό θεσμικό πλαίσιο της οποίας αποτελεί συνεχώς αντικείμενο προς διερεύνηση, στο πλαίσιο που χαράσσουν οι αρχές του διεθνούς δικαίου αλλά και οι εξελίξεις σε κοινοτικό επίπεδο.

Αναφορικά με τα μέτρα κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς εκπόνησε το “Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης (Ο.Π.Δ.) για την ομαλή προσαρμογή και κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ελληνική επικράτεια – Πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ”, το οποίο εκδόθηκε με την υπ’ αριθ. 25057/2008 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ.2363/20-11-2008/τ.Β’). Το εν λόγω Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε έξι (6) Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.) που καλύπτουν όλους τους τομείς της ένταξης και περιλαμβάνει σειρά μέτρων και δράσεων αναφορικά με την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και τον περιορισμό φαινομένων περιθωριοποίησης, ρατσισμού και ξενοφοβίας, καθώς επίσης και με την πληροφόρηση, εξυπηρέτηση και συμβουλευτική υποστήριξη των υπηκόων τρίτων χωρών αλλά και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας, πολιτισμού και σε λοιπά δημόσια αγαθά.

Το Ο.Π.Δ. ΕΣΤΙΑ λειτουργεί ως πλαίσιο για την υλοποίηση δράσεων που αφορούν στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών, με χρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο από τον Τακτικό

Προϋπολογισμό, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου και από άλλες πηγές (π.χ. ιδιωτικός τομέας, Ν.Π.Ι.Δ., Εκκλησία, κληροδοτήματα, δωρεές, χορηγίες κ.τ.λ.) και σε ευρωπαϊκό επίπεδο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) και άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Ταμεία, σύμφωνα με το άρθρο 10 της προαναφερθείσας Κ.Υ.Α.

Ήδη το Υπουργείο Εσωτερικών, ως Υπεύθυνη Αρχή στη χώρα μας για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, υλοποιεί σειρά δράσεων μέσω του Πολυετούς Προγράμματος 2007-2013 και των Ετησίων Προγραμμάτων (Ε.Π.) 2007 & 2008 - το Ε.Π. 2009 είναι σε διαδικασία έγκρισης από την Ε.Ε.- τα οποία σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο της εθνικής μας στρατηγικής για την ένταξη των μεταναστών, όπως αυτή αποτυπώνεται στο Ο.Π.Δ. ΕΣΤΙΑ. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής:

- Εκστρατεία έντυπης ενημέρωσης προς τους υπηκόους τρίτων χωρών για τομείς ενδιαφέροντός τους, όπως υγεία & στέγαση, επιχειρηματικότητα, εκπαίδευση, ζητήματα καθημερινότητας και προβολή της αξίας της διαπολιτισμικότητας.
- Διαφημιστική εκστρατεία στα Μ.Μ.Ε. για την ενημέρωση των υ.τ.χ. για τη διαδικασία απόκτησης του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος .
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας υποδοχής μέσω εκστρατείας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.) και διοργάνωση ημερίδας, με στόχο την εξάλειψη τυχόν αναχρονιστικών στερεοτύπων, φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας, την προβολή της ποικιλομορφίας και της αξίας της διαπολιτισμικότητας στην ελληνική κοινωνία και την ανοχή στη διαφορετικότητα.
- Ημερίδα για την ευαισθητοποίηση των δημοσιογράφων για την αντιμετώπιση φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας.
- Πανευρωπαϊκό Συνέδριο με θέμα "Καλές πρακτικές για τον Εθελοντισμό με γνώμονα την Ενδυνάμωση των Μεταναστών".
- Πρόγραμμα μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και ιστορίας σε μητέρες μετανάστριες.
- Καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα εκμάθησης ελληνικών μέσα από τη μουσική και το τραγούδι για παιδιά μεταναστών πέραν των βαθμίδων του υφιστάμενου εκπαιδευτικού

συστήματος.

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και στοιχείων της ελληνικής ιστορία και πολιτισμού στη Μολδαβία (Μέτρα προ της αναχώρησης των υπηκόων τρίτων χωρών).
- Προγράμματα διαπολιτισμικής επιμόρφωσης δημοσίων υπαλλήλων που συναλλάσσονται με υπηκόους τρίτων χωρών ή χειρίζονται θέματα που τους αφορούν.
- Προγράμματα εκπαίδευσης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών.
- Καθορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης δράσεων υποδοχής και ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική κοινωνία.
- Συγκέντρωση στοιχείων για Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) και Συλλόγους Μεταναστών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια .
- Δημιουργία δίγλωσσης (ελληνικά, αγγλικά) Διαδικτυακής Πύλης.
- Πολιτιστική εκδήλωση για την «Ημέρα του Μετανάστη» (18.12).
- Διοργάνωση αγώνα δρόμου και ποδοσφαιρικού τουρνουά με ομάδες Ελλήνων και υπηκόων τρίτων χωρών.

Επιπλέον τα συναρμόδια Υπουργεία Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και Πολιτισμού σχεδιάζουν και υλοποιούν μια σειρά δράσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται είτε από τον Τακτικό Προϋπολογισμό είτε από άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Ταμεία, π.χ. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και απευθύνονται, μεταξύ άλλων σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και σε μετανάστες. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής:

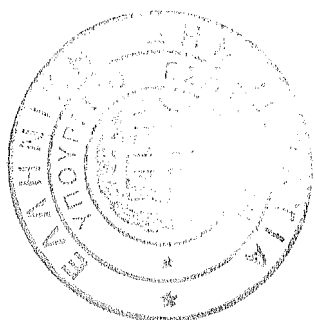
- Επιχορήγηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και επιχορήγηση νέων ελευθέρων επαγγελματιών για την έναρξη νέας επιχείρησης.
- Παροχή συνοδευτικών και υποστηρικτικών (ψυχολογικών και κοινωνικών) υπηρεσιών.
- Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες.
- Προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.

- Πρόγραμμα τάξεων υποδοχής και φροντιστηριακών τμημάτων σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Δράσεις για την εξασφάλιση σταθερών χώρων προβολής.
- Λειτουργία διαπολιτισμικών εργαστηρίων.

✓ **Κοινοποίηση**
Βουλευτή κ. Δημήτριο Ανδρουλάκη

Εσωτερική Διανομή
Γραφείο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΜΟΥΝΤΟΥΡΗ ΠΟΛΥΖΕΝΗ